

Programma 3

Opgave Mens en Zorg

3.1 Programmaplan

Omschrijving (toelichting)

3.3 Aanpak

3.3.1 Programmalijnen

In overleg met bestuurlijk opdrachtgevers zijn de volgende speerpunten bepaald die als programmalijnen worden ingevuld:

Programmalijn	Bijdrage strategische doelen
1. Bewust (samen)leven	Inwoners zijn & blijven vitaal Meer sociale cohesie
2. Werken met talent	Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer Houdbaarheid basisondersteuning
3. Gelukkig opgroeien	Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak Houdbaarheid basisondersteuning
4. Financieel zelfredzaam	Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
5. Vrije inloop	Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak Houdbaarheid basisondersteuning

Daarnaast zijn er drie programmabrede trajecten die faciliterend zijn aan deze programmalijnen.

1. **Ontwikkeling nieuw subsidiebeleid 2025**
2. **Ontwikkeling wijkgericht werken (i.a.m. programma leefbaarheid)**
3. **Realisatie Monitor Mens en Zorg**

Samen geeft dit 6 programmalijnen

Binnen iedere programmalijn worden in het volgende hoofdstuk resultaten, activiteiten en middelen gedefinieerd. Per resultaat wordt aangegeven of er een organische of projectmatige aanpak wordt gevolgd.

Aanpak

Het programma is opgebouwd langs 5 inhoudelijke programmalijnen en 1 ondersteunende programmalijn

In dit hoofdstuk wordt iedere programmalijn inhoudelijke toegelicht en wordt de te volgen aanpak uitgewerkt in activiteiten. Ook is aangegeven wanneer welk resultaat verwacht wordt in de komende jaren.

Voor de komende vier jaar worden de doelen, inspanningen en resultaten weergegeven. Waar nodig worden de aannames uit de strategie hier verder geconcretiseerd. Ook de samenhang tussen de doelen (bijvoorbeeld de onderlinge strijdigheden, raakvlakken of overlappingsen) krijgen aandacht.

In de uitvoering en de bepaling van de benodigde middelen is de rol van gemeente in de verschillende activiteiten van belang. De rollen die we onderscheiden zijn: Regisseur, facilitator, uitvoerder, verbinder, financier.

Programmalijn 1 : Bewust (samen)leven

Strategische doelen / Operationele doelstellingen

- Inwoners zijn & blijven vitaal
- Meer sociale cohesie

- Gezondheidsachterstanden/ verkleinen gezondheidsverschillen
- Toegenomen deelname aan georganiseerde activiteiten
- Meer initiatief vanuit inwoners
- Meer vrijwilligers in informele netwerken

De programmaliijn focust zich op het versterken van de weerbaarheid en het zelfoplossend vermogen van inwoners. Enerzijds door gezonder te leven en, waar mogelijk, tijdig te anticiperen op levensgebeurtenissen. Anderzijds door het stimuleren van “meer omkijken naar elkaar”. Het creëren van een klimaat waarin vragen makkelijker op tafel komen, we ervaringen delen en waar nodig de weg wijzen.

We zetten daarbij in op een brede aanpak die gericht is op de risico factoren voor het ontstaan van gezondheidsachterstanden waaronder financiële druk, laaggeletterdheid (onderwijs, scholing), overgewicht, eenzaamheid, overbelasting door mantelzorg en het voorzieningenniveau in de wijk.

Actief (kunnen) zijn in de gemeenschap is een belangrijke succesfactor. We stimuleren daarom activiteiten van en tussen inwoners. We zorgen dat inwoners (meer) worden uitgedaagd om te bewegen en te kiezen voor gezonde opties. We verbeteren de mogelijkheden voor inwoners om elkaar laagdrempelig te ontmoeten, te ontspannen en elkaar te helpen. We vergroten de sociale cohesie door de sociale basis te versterken. Onder de sociale basis wordt verstaan: Vrij toegankelijke formele en informele activiteiten en voorzieningen gericht op het elkaar ontmoeten en ondersteunen, ontplooiën en ontspannen die zorgen dat mensen kunnen samenleven en meedoen.

Dit vraagt aandacht voor wijkgericht werken (oriëntatie op de vier wijken Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer –Noord en –Zuid) en om de functie van het verenigingsleven hierin te erkennen, te stimuleren en te waarderen, zoals beschreven staat in het Actief-Akkoord.

De inrichting en vormgeving van een wijk heeft invloed op de gezondheid en leefstijl van bewoners. Het bepaalt mede in hoeverre mensen bewegen, elkaar ontmoeten en activiteiten kunnen ondernemen. Gezien de vergrijzing en klimaatverandering is dit nog belangrijker geworden. Om gezondheidsachterstanden te verkleinen, is het daarom essentieel dat wij (de gemeente) de fysieke omgeving zo inrichten dat het gezond en actief leven bevordert. Dit wordt daarom een onderdeel van het uitvoeringsplan/ project ‘actief gezond in Geertruidenberg’.

We zetten in op de doorontwikkeling van buurtsport, zodat we de gezondheidsverschillen kunnen verkleinen. We willen sport en cultuur inzetten als preventief middel zowel voor de fysieke als de sociale component.

In 2024 zijn er verschillende projecten en initiatieven gerealiseerd om inwoners uit gemeente Geertruidenberg te stimuleren om vitaal te worden, zijn en blijven. Een groot gedeelte van de inwoners beweegt voldoende, heeft een gezonde leefstijl en een netwerk waar hij/zij bij hulpvragen op kan terugvallen. Toch is er nog een te grote groep waarbij dit helaas niet of maar deels het geval is en waar we, via verschillende interventies, op hebben ingezet.

In 2024 zijn we gestart met drie ketenaanpakken, te weten Welzijn op recept, Kansrijke start en Valpreventie. Door Welzijn op recept worden inwoners met psychosociale problematiek, waar geen medische of psychologische behandeling voor nodig is, door de huisarts doorverwezen naar een welzijnscoach van Surplus. Ze bespreken met de inwoner hoe zijn of haar situatie verbeterd kan worden, waardoor hij of zij zich prettiger in haar vel voelt. Dit kan bijvoorbeeld door het ontmoeten van nieuwe mensen, of door het aanreiken van een nieuwe hobby. Door de ketenaanpak valpreventie in te zetten, verkleinen we het risico op vallen onder inwoners van 65 jaar of ouder. Hierdoor willen we de gevolgen in zowel persoonlijk leed als hoge zorgkosten voorkomen. Het doel van de ketenaanpak Kansrijke Start is investeren in een goede start (de eerste 1000 dagen) voor elk kind en bouwen aan een fundament waarin meer gelijkheid is.

Ook hebben we ingezet om de doelgroep van volwassenen rond de 30-35 jaar meer te laten bewegen. Deze groep bleek uit de GGD-monitors minder te sporten in verhouding met overige volwassenen. Door de inzet van de bekendheid van Björn Koreman en een hardloopp programma, zijn er in 2024 meer dan 90 volwassenen aangesloten. Ook zijn in 2024 de Dongschwim en de Santarun georganiseerd om inwoners te motiveren om te bewegen én de sociale cohesie in de kernen te versterken.

Verder hebben de buurtsportcoaches meer ingezet op activiteiten voor jongeren, in samenwerking met het jongerenwerk. Er worden wekelijks beweeg- en sportactiviteiten aangeboden waar kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen aan deelnemen.

Er is tevens aandacht geweest voor de uitvoering van het Actief-Akkoord, waarbij er in 2024 de focus heeft gelegen op het delen van kennis van verenigingen onderling én zijn de eerste stappen gezet om aan de slag te gaan met het veilig sportklimaat bij de verenigingen.

Naast de beleidsmatige kant, hebben er in 2024 ook verschillende renovaties en opleveringen plaatsgevonden. Zo is het hoofdveld van VV Raamsdonk gerenoveerd en is het hele sportcomplex voorzien van LED-verlichting. Ook hebben de buitenvelden van HMC nieuwe LED-verlichting gekregen in 2024. Daarnaast is ook sporthal Parkzicht opgeleverd.

In 2024 hebben we tevens ingezet op het versterken van de sociale cohesie in de wijken. Zo zijn de initiatieven als Moedige Moeders en Stichting met je Hart financieel ondersteund. Er zijn ook ontwikkelingen geweest rondom de basisscholen in Raamsdonksveer-Noord en De Schelf. In samenwerking met Surplus is een pilot voorbereid om in Raamsdonksveer in De Schelf een Huis van de Wijk te realiseren. De opening staat begin februari 2025 gepland. De kwartiermaker heeft met diverse omwonenden en organisaties een programma met activiteiten opgesteld. Het activiteitenprogramma wordt in 2025 verder uitgebreid.

Met ketenpartners hebben we in 2024 onderzocht welke meerwaarde een MFA (multifunctionele accommodatie) voor Raamsdonksveer-Noord kan hebben, welke functies er dan in het gebouw gecombineerd kunnen worden en welke investeringen hiermee gemoeid zijn. In deze oriëntatiefase is een uitgebreid participatietraject uitgevoerd met inwoners en organisaties, is een functionele schets gemaakt met het onderwijs en is een plan van aanpak voor de vervolgfase gemaakt. Dit wordt in 2025 aan de raad voorgelegd.

Programmalijn 2 : Werken met talent

Strategische doelen / Operationele doelstellingen

- Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer
- Houdbaarheid basisondersteuning
- Alle inwoners hebben, ongeacht hun verdien capaciteit, de mogelijkheid voor een zinvolle daginvulling
- Meer inwoners maken gebruik van, een ruimer aanbod van, vrij toegankelijke dagbesteding
- Lokale organisaties en bedrijven bieden meer werkervaringsplekken (plekken van ontmoeting en diversiteit)
- Er is een fysieke locatie in de gemeente waar de verbinding WMO-participatie duurzaam is gelegd en waar verschillende vormen van participeren samenkomen en elkaar aanvullen en stimuleren.

De weg naar participatie in onze gemeente is versnipperd en daardoor onvoldoende effectief. Het gevolg hiervan is dat de kosten hoog zijn en er, veelal individuele, voorzieningen worden beschikt die niet voldoende effectief zijn. Dit leidt ertoe dat de talenten van inwoners onvoldoende worden aangesproken en zij daardoor minder in staat zijn om zich te ontwikkelen, een zinvolle bijdrage te leveren aan de samenleving en/of te voorzien in een eigen inkomen. De waarborg voor participatie vraagt expliciete aandacht op bestuurlijk en strategisch niveau.

We leggen een stevigere verbinding tussen de WMO (begeleiding), participatie en inburgering waardoor een brede participatie en effectievere integratie plaatsvindt. Een bredere of veelzijdigere participatie op terreinen die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling, het welzijn van anderen of maatschappelijke doelen gaat samen met een hoger individueel welzijn en andersom. Het uitgangspunt daarbij is dat je altijd iets zinnigs kunt doen in de gemeente en dat je dat vooral samen doet met anderen op een toffe plek. Je groeit daarvan als persoon, zet stappen op de participatieladder en levert een maatschappelijke bijdrage.

We verleggen de focus op (standaard) individuele begeleidingstrajecten naar de verbreding van het aanbod voor vrij –toegankelijke (lokale) dagbesteding/ werkervaringsplekken, vooral door groepen op verschillende “treden” te mixen zodat inwoners voor elkaar van meerwaarde kunnen zijn.

De beheersing van de Nederlandse taal en de omgang met digitale media is een essentiële basisvoorwaarde voor participatie en zelfredzaamheid. Inwoners die laaggeletterd zijn, kunnen niet volwaardig deelnemen aan de samenleving; door de digitalisering e.d. wordt de afstand voor hen

alleen maar groter en bestaat op termijn een risico op het ontstaan van problemen. We zetten daar extra op in, ook voor de doelgroep NT2 (Nederlands als 2e taal).

Het vraagt een diepgaander onderzoek naar de huidige situatie en behoeften om beter te begrijpen wat inwoners nu weerhoudt om te participeren en wat daarvoor nodig is. Dit kan leiden tot een verdere doorontwikkeling van de dienstverlening van MidZuid, en tot het beschikbaar komen van nieuwe initiatieven. Het project “op pad” heeft tot doel een concrete plek te realiseren die tevens als voorbeeld kan dienen.

In 2024 is pragmatisch invulling gegeven aan deze programmalijn. De realisatie van het uitvoeringskader Brede participatie staat gepland voor 2025. Daarbij vindt dan ook de evaluatie en analyse van het huidige beleid plaats.

De Dongemondgemeenten zijn onder begeleiding van Berenschot gestart met de uitwerking van een toekomstscenario en meerjarenstrategie voor de uitvoering van de Participatiewet. Er zijn gesprekken gevoerd met de gemeenten en MidZuid. Zomer 2025 wordt de rapportage van Berenschot met de mogelijke toekomstscenario's en een voorkeursscenario verwacht. Dit kan meegenomen worden in het uitvoeringskader/beleidsplan.

Het traject van de integrale verordening sociaal domein is gebruikt om de verordeningen vanuit de Participatiewet te integreren met de verordeningen vanuit Jeugd en Wmo. Hierbij zijn de verordeningen eenvoudiger en leesbaarder geformuleerd. Tevens zijn een aantal beleidsregels geactualiseerd aan de huidige wetgeving. Voor wat betreft laaggeletterdheid is dit ook dit jaar opgenomen in het werkplan van Theek5. De bibliotheek verleent ondersteuning op dit gebied aan inwoners en stimuleert lezen en schrijven en het gebruik van (digitale media).

De opening van het Huis van de Wijk maakt het ontwikkelen van vrij toegankelijke dagbesteding in de komende jaren mogelijk.

Programmalijn 3: Gelukkig opgroeien

Strategische doelen / Operationele doelstellingen

- Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
- Houdbaarheid basisondersteuning
- Vermindering inzet jeugdhulp (in verhouding tot andere gemeenten)
- Minder kinderen (onder de 18 jaar) die middelen of alcohol gebruiken
- Minder kinderen en jongeren voelen zich eenzaam
- Meer positieve berichtgeving van opgroeien in gemeente Geertruidenberg
- Periodieke gesprekken voor input van jongeren zelf

Jongeren in gemeente Geertruidenberg liggen onder een vergrootglas. Dat heeft meerdere oorzaken: door het hoge percentage van jongeren die jeugdhulp krijgen, de cijfers over alcoholgebruik onder jongeren en cijfers over de (zware) mentale problemen bij de jeugd, zorgen voor een negatief beeld. Daarnaast staat de jeugd op afstand, en is het voor beleidsmakers lastig om erachter te komen wat jongeren zelf willen.

Bovendien is het beeld dat veel jongeren over het leven hebben –mede ontstaan door sociale media-, niet realistisch en staat de mentale gezondheid van steeds meer jongeren onder druk. Door de Coronacrisis is dit nog versterkt.

Dit versterkt elkaar, de beeldvorming wordt niet beter en de kosten voor de jeugdhulp blijven stijgen. Middels deze programmalijn willen we een trendbreuk forceren in zowel de beeldvorming, de omgang met jongeren én willen we –waar dat kan- jongeren vroegtijdig helpen, om grotere problemen te voorkomen en/ of te verminderen.

Wanneer we kijken naar de jeugd dan willen we dat iedere jongere, ongeacht afkomst, kwetsbaarheid of beperking, op de eigen manier in de samenleving kan floreren en zich kan ontwikkelen tot die veerkrachtige zelfredzame volwassene. Hierin spelen talentontwikkeling en kansengelijkheid een grote rol. We willen voorkomen dat jeugd in de knel komt, en al eerder inspelen op signalen. We hebben leuke jeugd en hebben als samenleving een verantwoordelijkheid om hen positief te benaderen, in staat te stellen om hun talenten te ontwikkelen en hun plek in de samenleving in te nemen. Dat begint met jongeren serieus te nemen en hen echt te zien en te ontmoeten. Je bent zoals je bent, en dat is oké.

Dat vraagt om een samenleving die jongeren uitdaagt en kansen biedt zich optimaal doorlopend te ontwikkelen en ook om een samenhangend en sluitend vangnet voor die keren dat het door omstandigheden niet lukt. Waarbij het normaliseren van een mindere periode belangrijk is, en er enkel professionele hulp wordt ingezet als dit nodig is. Of juist vasthoudend wordt gehandeld als er sprake is van generatie-problematiek. Op dit moment is het huidige beleid nog te versnipperd en onvoldoende afgestemd om dit te realiseren. Doelstelling is om tot een integrale aanpak te komen die de geschetste samenleving mogelijk maakt.

Er wordt extra inzet gepleegd op de gelijke kansen voor kinderen en jongeren. We doen dit vooral ook samen met kinderen, jongeren en hun ouders/verzorgers. De dialoog met jongeren krijgt extra aandacht. We zetten in op jongerenparticipatie en de inzet van ervaringsdeskundigheid.

In 2023 stelt het college het uitvoeringskader jeugd vast, waarin integraal gekeken wordt naar opgroeiende jongeren in onze gemeente. Onderdeel van dit uitvoeringskader is dat er in 2024 een onderzoek wordt gedaan naar of en zo ja hoe het voorliggend veld binnen het jeugddomein versterkt kan worden, rekening houdend met de opstart van projecten zoals Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en de doorontwikkeling van het jongerenwerk en buurtsportcoaches.”

Het onderwijs vervult, als 2e leefomgeving van kinderen, een belangrijke rol in het leven van kinderen en jongeren. We investeren extra in de samenwerking met onderwijs, met name gericht op het voorkomen of terugdringen van onderwijsachterstanden. Daarnaast zetten we in op versterking en verbreding van de maatschappelijke functie van, met name basisscholen, in hun directe omgeving.

We werken aan een nieuw regionaal jeugdstelsel dat de oplopende inzet van jeugdzorg moet remmen door te zorgen dat ondersteuning eerder, lichter en makkelijker beschikbaar is én inwoners en professionals beter accepteren dat hobbels bij het leven horen. Dit vraagt een grote lokale inzet die zich richt op preventie en interne ontschotting waardoor duurzamere oplossingen worden gecreëerd. De deelname aan het landelijk project “OKO” (Opgroeien in een kansrijke omgeving) gaat helpen om dit effectief te doen.

Het centrum voor jeugd en gezin (CJG) , dat de gemeente Geertruidenberg deelt met Drimmelen, vervult een belangrijke functie in het jeugdlandschap en is, daarmee, zelf ook onderwerp van verandering. Er ligt een nadrukkelijke opdracht om meer in de leefwereld van kinderen, jongeren en hun ouders aanwezig te zijn en breder aan te sluiten op de onderliggende vragen én mogelijkheden van het gezinssysteem en hun informele en formele netwerk. Met de uitvoering van al deze maatregelen verwachten we de komende jaren een inverdieneffect op de inzet van jeugdhulp.

Een veilige thuisbasis en leefomgeving is cruciaal voor het gelukkig opgroeien van kinderen en jongeren. We investeren in de sociale veiligheid voor en rond kinderen. Dit doen we onder meer door eerder te signaleren en de weerbaarheid van jongeren te versterken.

In 2024 zijn we gestart met het uitvoeringskader jeugd. De belangrijkste ontwikkelingen daarvan zijn:

Start Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)

OKO is een primaire preventieaanpak met als doel:

- Een positieve leefomgeving voor alle jongeren creëren
- Gebruik van alcohol, tabak en drugs door jongeren voorkomen.
- Welbevinden van jongeren verbeteren.

OKO is wetenschappelijk onderbouwd en gebaseerd op het succesvolle IJslandse preventiemodel.

De aanpak bestaat uit 4 stappen die tweejaarlijks herhaald worden.

- Monitoring

Eind mei is door de GGD de monitor opgeleverd. In juni heeft de kick-off bijeenkomst voor OKO plaatsgevonden.

- Dialoogsessie

In oktober hebben we een druk bezochte dialoogsessie georganiseerd waarbij speerpunten zijn geformuleerd die de basis vormen voor de verdere beleidsvorming.

- Beleidsvorming

In werkgroepen worden de speerpunten momenteel verder uitgewerkt naar concrete acties.

- Uitvoering

Deze volgt in 2025.

Versterking jongerenwerk

De in 2023 ingezette versterking van het jongerenwerk heeft verder vorm gekregen in 2024. Dit levert ook positieve resultaten op. Zo zien we toenemend bereik van jongeren in het jongerenhok en aantoonbare afname van jeugdoverlast.

Lokaal Educatieve Agenda

In 2024 is samen met het onderwijsveld (PO, VO, kinderopvang en samenwerkingsverbanden voor PO/VO) invulling gegeven aan de lokaal educatieve (meerjaren-)agenda (LEA). Naast inhoudelijke afspraken zijn er ook afspraken gemaakt over de wijze van (samen)werken. Het koersdocument en werkplan worden in 2025 geformaliseerd en uitgevoerd.

Vorbereiding Stevig Lokaal Team (SLT)

De druk op de jeugdhulp is groot. Om de zorg te kunnen blijven geven aan de jongeren die het nodig hebben, kijken we of we gezinnen op een andere manier kunnen helpen. We willen meer de samenwerking zoeken binnen de lokale toegang, maar ook samenwerken met het voorliggend veld. Zo kan er een sluitend netwerk ontstaan waar jeugdigen en gezinnen met een hulpvraag waarvoor geen (specialistische) jeugdhulp nodig is, toch terecht kunnen bij een voorziening die hen kan helpen. Dit samenwerkingsverband noemen we een Stevig Lokaal Team. In 2024 is gewerkt aan de opzet en inrichting van een Proof of Concept van een Stevig Lokaal Team. Dit is een gezamenlijk team van de gemeenten Drimmelen en Geertruidenberg. Het team is op 1 januari 2025 gestart.

Regionale ontwikkelingen jeugd.

De Proof of Concept SLT gebeurt in de gehele jeugdhulpregio WBO op een niveau van 50.000 inwoners per SLT (Geertruidenberg trekt hierin samen op met Drimmelen). Dit is onderdeel van de herinrichting van het jeugdhulplandschap en de regionale samenwerking die daarvoor nodig is. Dit maakt onderdeel van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd en de daarin opgenomen Norm voor opdrachtgeverschap. In 2024 is besloten over de uitgangspunten voor de inkoop van jeugdhulp in 2027 e.v. en de versterking van de regionale samenwerking. Er is een aanzet gemaakt om te komen tot gezamenlijke uitgangspunten voor een Gemeenschappelijke Regeling. In 2024 is ook gezorgd voor de verlenging van de lopende contracten om de continuïteit van de hulpverlening tot 2027 te waarborgen.

Programmalijn 4: Financieel zelfredzaam

Strategische doelen / Operationele doelstellingen

- Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer
- Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
- Inwoners melden zich eerder en vaker (bij welzijn) met vragen over geld en administratie
- Er ontstaan minder vaak (nieuwe) schulden
- Inwoners waarderen de dienstverlening van de gemeente

We constateren een toenemende financiële druk en onzekerheid bij inwoners. De bestaanszekerheid komt de komende jaren voor een steeds grotere groep inwoners onder druk te staan. De gemeente Geertruidenberg heeft de afgelopen jaren verschillende maatregelen genomen om te ondersteunen bij de bestaanszekerheid als er (te) weinig inkomen in het gezin is om bijvoorbeeld kinderen te laten sporten of om schulden bij inwoners te voorkomen of af te handelen. Er ontbreekt echter al langere tijd een stevige inhoudelijke basis die richting geeft en samenhang biedt voor meer duurzame aanpakken en oplossingen.

Ondertussen vinden er grote landelijke ontwikkelingen plaats qua wetgeving waardoor de urgentie om deze basis te maken ook vanwege externe druk steeds groter wordt. Binnen de programmalijn Financieel zelfredzaam wordt dit kader gecreëerd waarmee zowel invulling wordt gegeven aan de verander(en)de wetgeving als aan de eigen ambitie van de gemeente. Binnen dit kader is aandacht voor kansengelijkheid voor kinderen, armoedebestrijding en integrale schuldhulpverlening.

Inspanningen richten zich op:

- Bevorderen van het welzijn en de inclusie van mensen in armoede
- Meer preventie van geldzorgen
- Het tegengaan van geldzorgen door ervoor te zorgen dat alle kinderen en jongeren, financiële kennis, vaardigheden en competenties ontwikkelen
- Het voorkomen van (oplopende) schulden door het taboe te doorbreken

Maatschappelijke partners in de omgeving van de inwoners vervullen een belangrijke rol door tijdige signalering van betalingsachterstanden en het geven van informatie. Zodra er sprake is van schulden moet er een efficiënt en eenduidig verloop van de schuldhelpverlening zijn die de druk op de inwoner en zijn of haar omgeving waar mogelijk verkleint. We investeren in de ontwikkeling van integrale schuldhelpverlening, waaronder de inzet van budgetcoaches, en het realiseren van een structureel vangnet.

In 2024 hebben we de opdracht voor de effectrapportage schuldhelpverlening en de armoedemonitor gegeven aan bureau KWIZ. Daarnaast hebben er twee stakeholdersbijeenkomsten plaatsgevonden. De eerste sessie is er voornamelijk kennisgemaakt en wat de partijen in onze gemeente Geertruidenberg betekenen rondom Financiële zelfredzaamheid en de thema's armoede, geldzorgen en schulden. Er is gekeken naar een gewenste situatie en wat we momenteel missen in dienstverlening en voorliggende voorzieningen m.b.t. schuldhelpverlening. De uitkomsten zijn in een tweede bijeenkomst gedeeld en is er met de aanwezige partijen gekeken naar ambities, mogelijke samenwerkingen, gezamenlijke doelstellingen en hoe we hier kunnen komen. De uitkomsten van dit kader worden meegenomen in het beleidsplan Financiële zelfredzaamheid.

Er heeft een bijeenkomst voor raadsleden plaatsgevonden om een beeld te krijgen bij inwoners in de bijstand en hoe we hier als gemeente ons beleid op hebben ingericht. Wat ervaren raadsleden, wat vinden zij belangrijk voor de inwoners van de gemeente Geertruidenberg. Ook zijn er oriënterende gesprekken gevoerd met mogelijke partners om onze dienstverlening uit te breiden en te optimaliseren. Zoals bijvoorbeeld een uitbreiding in het systeem van vroegsignalering, zodat we koppelingen met BRP kunnen maken en efficiëntie aanbrengen in de huidige werkwijze. Ondertussen worden deze acties meegenomen in de totale uitvoeringsagenda die in 2024 in concept is opgesteld en wordt aangevuld om als bijlage met het beleidsplan mee te sturen.

In 2025 zal het beleidsplan financiële zelfredzaamheid worden vastgesteld door de raad.

Programmalijn 5: Vrije inloop

Strategische doelen / Operationele doelstellingen

- Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
- Houdbaarheid basisondersteuning
- Afname van dure (WMO) hulp
- Het is er druk, er gebeurt wat
- Tevreden mensen over de gemeente
- Partners willen er graag bij horen
- Huis van de gemeente, 1 gemeenschapshuis
- Hotspot, fysiek ontmoetingsplekken in iedere wijk.

De gemeente Geertruidenberg werkt al een aantal jaren aan een “optimale toegang”. Een plek waar je als inwoner binnenloopt met je vraag en met een goed antwoord of oplossing naar buiten gaat. Ondanks alle aandacht en investeringen die er gedaan zijn zien we een versnipperde, suboptimale werkwijze die gericht is op het inzetten van (veelal geïndiceerde) voorzieningen. Zowel binnen de gemeentelijke organisatie zelf, als in de afstemming met maatschappelijk partners zoals met name welzijn. De beoogde integraliteit en zelfwerkzaamheid die we zowel voor de vraag als het aanbod nastreven wordt met de huidige inrichting niet gerealiseerd. In de landelijke monitors valt Geertruidenberg op door de hoge inzet van (gestapelde) WMO-voorzieningen per inwoner.

In de programmalijn “Vrije inloop” gaan we naar een volledig andere inrichting. Het uitgangspunt is een laagdrempelige inloop (fysiek, maar ook online) waar een inwoner, al dan niet toevallig, binnenloopt en daar in een gastvrije omgeving terecht komt waar hij of zij ongedwongen op zoek kan gaan naar informatie of ondersteuning. Desgewenst deelt de inwoner zijn of haar vraag met een aanwezige medewerker. Als in het gesprek de vraag helderder wordt komt er een kort antwoord, of wordt er een collega bijgehaald die er meer mee kan. Deze medewerkers zijn verbonden aan het wijkteam dat op die plek actief is. De vraag en de eigen mogelijkheden van de inwoner zijn leidend, evenals de mogelijkheden die in de directe omgeving vrij toegankelijk beschikbaar zijn als antwoord op een goed begrepen vraag en behoefte. De inwoners ervaart persoonlijke betrokkenheid van een medewerker die naast hem of haar staat, moeite doet en écht helpt.

Om deze situatie te realiseren gaan de verschillende loketten in onze gemeente zich doorontwikkelen naar een lokaal wijkteam. Het wijkteam is aanwezig op een gastvrije plek van

ontmoeting en verbinding. Hier is een brede expertise beschikbaar zodat direct met de goede professional het goede gesprek gevoerd kan worden en passende ondersteuning beschikbaar is. In dit wijkteam werken professionals en vrijwilligers van verschillende moederorganisaties, waaronder de gemeente, samen. Om deze ingrijpende verandering met partners te realiseren worden specifieke projecten ingericht.

In 2024 zijn veel stappen gezet in de ontwikkeling van een vrije inloop. De kern daarvan is dat inwoners op een laagdrempelige wijze ondersteund worden bij de beantwoording van hun hulpvraag. In het kader van het project Omgekeerd werken is onderzocht welke gevolgen dit voor de huidige werkwijze van het sociaal loket heeft. Dit is verwerkt in een implementatieplan dat vanaf de zomer wordt uitgevoerd. Een eerste stap daarin was de realisatie van een integrale verordening sociaal domein die begin 2025 aan de raad wordt voorgelegd.

Sinds januari 2024 zijn medewerkers uit het gemeentelijk sociaal domein aangesloten bij het spreekuur Geld & Recht van Surplus. Inwoners kunnen zo in één keer laagdrempelig hun vragen stellen m.b.t. tot verschillende regelingen en voorzieningen. Dit wordt als waardevol ervaren door verschillende betrokkenen. Het versterkt tevens de samenwerking tussen Surplus en de gemeentelijke organisatie.

In 2024 is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de wenselijkheid en mogelijkheid van de ontwikkeling van een integraal sociaal domein met de gemeente Drimmelen. De uitkomsten hiervan worden in 2025 omgezet in voorstellen en ter besluitvorming voorgelegd.

Programmalijn 6 : Ondersteunend

Strategische doelen / Operationele doelstellingen

- Meer sociale cohesie
- Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
- Houdbaarheid basisondersteuning
- Monitor Mens en Zorg beschikbaar begin 2024
- Subsidiebeleid 2025 tijdig gerealiseerd en geïmplementeerd

Over verschillende programmalijnen heen is er een ontwikkeling op een drietal onderwerpen die vooral ondersteunend zijn aan de vijf inhoudelijke lijnen. Deze onderwerpen zijn:
Monitor Mens en Zorg

Voor veel strategische doelen en maatschappelijke effecten ontbreekt de (structurele) data om een goede inschatting van de huidige situatie te maken, en dus ook om concrete, specifieke en realistische doelen te stellen. Zeker preventie vraagt meer zicht op kwetsbare inwoners en maatschappelijke vraagstukken en het, continu, in beeld brengen van de resultaten die behaald worden. De komende jaren kunnen we rekenen op veel landelijke middelen die beschikbaar komen voor tal van maatschappelijke vraagstukken. Om deze effectief in te zetten is het noodzakelijk om betere cijfers te krijgen over vraag, aanbod en productie van zorg en ondersteuning. We investeren in de monitoring en effectmeting van onze inspanningen door een passend en relevante monitor Mens en Zorg te ontwikkelen.

Ontwikkeling wijkgericht werken

Veel ontwikkelingen in het programma hebben het nodig om dichterbij de leefwereld van inwoners te komen en daar ontmoeting, verbinding en initiatief te laten ontstaan of de ruimte te geven. Hiervoor willen we wijkgericht werken verder ontwikkelen en de vier wijken van onze gemeente (Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer Noord- en Zuid) structureler gaan gebruiken als schaal om sociaal-maatschappelijk beleid op te ontwikkelen en uitvoering op te organiseren. Dat geldt ook voor andere programma's. Vandaar dat hiervoor een integrale aanpak en afstemming met het programma Leefbaarheid is gemaakt. Het programma Leefbaarheid is hierbij in de lead.

Subsidiebeleid 2025

Recent heeft een evaluatie van het subsidiebeleid plaatsgevonden als opmaat naar het nieuwe subsidiebeleid dat in 2025 van kracht moet worden. Aangezien de meeste subsidies worden verstrekt binnen het programma Mens en Zorg maakt dit project onderdeel uit van dit programma, ook al is

eerder afgesproken dat het subsidiebeleid en daarvoor op te stellen verordening en beleidsregels voor de hele organisatie gelden.

Inhoudelijk moet het nieuwe subsidiebeleid zorgen voor meer sturing op maatschappelijke rendement, het extra stimuleren van maatschappelijk initiatief, en het eerlijker en transparanter inzetten van subsidiemiddelen. Ook in relatie van andere vormen van ondersteuning door de gemeente, zoals via het evenementen- of accommodatiebeleid. Vindt Subsidie

Deze drie onderwerpen worden als projecten in het programma opgenomen onder de programmalijn "Ondersteunend".

Monitor sociaal domein In 2024 is door het adviesbureau KWIZ een nulmeting sociaal domein uitgevoerd op basis van indicatoren die gekoppeld zijn aan de strategische doelen en maatschappelijke effecten uit het programma Mens en Zorg. Ook heeft het bureau een advies uitgebracht over de doorontwikkeling naar een monitor/dashboard. De nulmeting wordt in 2025 gebruikt om streefwaarden te bepalen waardoor de effecten van beleid zichtbaar worden. Het advies over de doorontwikkeling heeft zichtbaar gemaakt dat de kwaliteit van de beschikbare data een belangrijk eerste aandachtspunt is. Hiervoor is een vervolgaanpak gemaakt en in gang gezet.
Ontwikkeling wijkgericht werken De ontwikkeling van wijkgericht werken is expliciet gemaakt in de kadernota en begroting 2025. Er is extra beleidscapaciteit aangetrokken om deze ontwikkeling te leiden en invulling te geven aan wijk- en gebiedsgericht werken.
Subsidiebeleid 2025 In september 2023 is de projectopdracht voor het nieuwe beleid vastgesteld. Het niet kunnen invullen van de personele capaciteit heeft tot vertraging geleid. Vanaf de zomer van 2024 is het project goed opgepakt. Dit heeft er wel toe geleid dat de meeste lopende subsidies met een jaar verlengd zijn, aangezien het subsidieprogramma eind 2024 afliep. Inmiddels zijn kaders voor het nieuwe subsidiebeleid opgesteld en gaan ter besluitvorming richting de raad.

3.2 Ontwikkelingen

In onderstaande tabel staan de begrote mutaties en de werkelijkheid t.o.v. voorgaande begrotingen/de kadernota. Voor detailinformatie verwijzen we naar het jaarrekening gedeelte.

Pr.	Programmalijn	Omschrijving Programmalijn	Begroting mutatie 2024	V/N	Werkelijk mutatie 2024	V/N
P3	1	Bewust samenleven	255.000	N	255.000	N
P3	2	Werken met talent	0		0	
P3	3	Gelukkig opgroeien	226.000	N	226.000	N
P3	4	Financiële zelfredzaamheid	0		0	
P3	5	Vrije inloop	13.000	N	13.000	N
P3	6	Ondersteunend	10.000	V	10.000	V
P3		Inkomsten gezond en actief leven akkoord	484.000	V	484.000	V
P3	Totaal		0	-	0	-

Toelichting op de tabel ontwikkelingen

1.1 Bewust samenleven

We versterken de informele zorg, mantelzorg en het vrijwilligersbeleid, samen met Surplus. Samen met huisartsen en Surplus gaan we Welzijn op recept inzetten, ook wordt een vrijwilligerswinkel gerealiseerd. Projecten die gaan lopen zijn het project "Actief gezond" waarbij bijvoorbeeld een

ketenaanpak voor kinderen met overgewicht wordt opgezet. Een ander groot project binnen deze programmalijn is de visie MFA Hooipolder, oftewel de ontwikkeling van het scholeneiland naar een multifunctionele accommodatie in samenhang met basisonderwijs, wijkcentrum en gymzaal/sporthal waarbij ook burgerparticipatie zal worden toegepast.

In 2024 zijn er veel activiteiten binnen deze programmalijn uitgevoerd. Grotendeels via lokale activiteiten op het gebied van (buurt-)sport en bewegen. In het integraal zorgakkoord komen de regionale ketenprogramma's ook steeds beter op gang. In 2024 is uitvoering van Welzijn op Recept en Valpreventie daadwerkelijk van de grond gekomen. Kansrijke start is voorbereid. De oriëntatiefase van de multifunctionele accommodatie Hooipolder (MFA) heeft een impuls gegeven aan wijkgericht werken en heeft een goed zicht gegeven op de nog op te lossen vraagstukken. In 2024 is de aanloop gemaakt naar de opening van een Huis van de wijk in De Schelf. Het bleek nog niet zo simpel om een bestaand buurthuis te heropenen, maar de opening is gepland voor begin 2025. Hiervoor zijn in 2024 alle voorbereidingen getroffen. Wegens capaciteitsgebrek is het helaas nog niet gelukt om het uitvoeringsplan Actief Gezond te maken. De nulmeting sociaal domein die in 2024 is uitgevoerd levert waardevolle informatie voor de start van dit plan.

2.1 Werken met talent

We integreren inburgering in reguliere voorzieningen samen met Vluchtelingenwerk en Surplus. De visie op Mid-Zuid zien we als spin-off voor de bredere visie op participatie. Projecten die zullen worden uitgevoerd zijn "Brede participatie" waarbij een inventarisatie wordt gedaan van de ontwikkelingen op het gebied van wetgeving, samen met een lokale beleidsevaluatie. We experimenteren met het Project "Op pad", waarbij we vrij toegankelijke dagbesteding willen realiseren inclusief een fysieke pilotlocatie.

Meerdere ontwikkelingen, waaronder de afname van de Wsw-doelgroep en toename van andere doelgroepen, waarbij vaker sprake is van complexe multiproblematiek, maken een heroverweging van de bedrijfsvoering van MidZuid noodzakelijk. In 2024 is een proces gestart om te komen tot een toekomstbestendige uitvoering en meerjarenstrategie voor MidZuid. Medio 2025 verwachten wij de rapportage van Berenschot met de mogelijke toekomstscenario's en een voorkeursscenario. Vervolgens zal op basis hiervan de huisvestingsbehoefte worden bepaald. Medio 2024 zijn we gestart met de voorbereidingen voor een pilot Huis van Wijk De Schelf. Met diverse partijen en buurtbewoners zijn de mogelijkheden verkend en is de opening voorbereid. Het proces rond het omgekeerd werken en de integrale verordening hebben meer tijd gevraagd, de geplande beleidsevaluatie in het kader van 'Brede Participatie' is daardoor doorgeschoven naar 2025.

3.1 Gelukkig opgroeien

We versterken de meerjarige samenwerking met primair en voortgezet onderwijs en kinderopvang door realisatie Lokale Educatieve Agenda (LEA). (o.a. effectieve invulling voorschoolse educatie (VVE) en onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Het Centrum Jeugd en Gezin wordt doorontwikkeld en het jongerenwerk versterkt door te richten op betere dialoog met jongeren, aanwezigheid in de buurt en ketensamenwerking. Projecten waaraan gewerkt wordt zijn de implementatie van het strategieplan WBO, samen met gemeente Drimmelen. Hierbij versterken we de lokale sociale basis en werken aan de doorontwikkeling van een sterk lokaal team. Het project "realisatie uitvoeringskader jeugd" richt zich op de beheersing/reductie van de inzet van jeugdhulp(kosten). Ook krijgt jongerenparticipatie steeds meer vorm en wordt een preventieaanpak gemaakt met als doel een positieve leefomgeving voor alle jongeren.

In 2024 zijn extra middelen ingezet voor de implementatie van het Stevig Lokaal Team. Dit SLT is een "proof of concept" voor implementatie van het nieuwe jeugdhulplandschap conform de eerder vastgestelde regiovisie. De bestaande inkoopcontracten met de zorgaanbieders lopen af per 31-12-2026. Daarvoor moet een nieuwe inkoop worden georganiseerd per 2027. Hiervoor is in 2024 gestart met het opstellen van een (regionale) inkoopstrategie. Lokaal zijn met name middelen van Spuk Gala gebruikt voor het realiseren van het traject OKO. Het project Buurtgezinnen is positief geëvalueerd en wordt ook in 2025 voortgezet.

4.1 Financiële zelfredzaamheid

We gaan aan de slag met het doorontwikkelen van minimabeleid en de kindregeling. Vroegsignalering wordt steeds belangrijker. In het project "uitvoeringskader financiële zelfredzaamheid" gaan we aan de slag met het opstellen van een uitvoeringskader en zetten we ervaringsdeskundigen en inwoners in. We ontwikkelen integrale schuldhulpverlening en zetten budgetcoaches in samen met Surplus.

De verschillende onderdelen van deze programmalijn zijn gerealiseerd. Dit heeft ertoe geleid dat de verschillende onderdelen van het beleidsplan Financiële zelfredzaamheid en de bijbehorende uitvoeringsagenda nagenoeg gereed zijn om samengevoegd te worden tot beslisbare documenten.

5.1 Vrije inloop

We voeren de basisvoorziening welzijn uit zoals het versterken van regie en vrijwillige inzet, samen met Surplus, Theek5 en Thuisvester. We gaan steeds meer "omgekeerd werken"; van (versnipperd) aanbod naar één brede vraag met een integrale oplossing. We werken aan de verordening sociaal domein en herdefiniëren basisondersteuning.

Het omgekeerd werken heeft in 2024 echt handen en voeten gekregen. Er heeft een brede inventarisatie en analyse plaatsgevonden. Van daaruit is een plan van aanpak gemaakt voor de ontwikkeling, implementatie én borging van het omgekeerd werken in onze organisatie. De juridische basis hiervoor ligt in de integrale verordening sociaal domein. Eind 2024 is veel inspanning door de organisatie geleverd voor het formuleren van de onderliggende kernwaarden en de uitwerking van deze (concept-) verordening.

6. Ondersteunend

We werken aan een nieuw subsidiebeleid met nieuwe uitgangspunten waarbij de raad nauw wordt betrokken. We ontwikkelen een monitor Mens en Zorg met periodieke rapportages voor o.a. raad en college.

De verschillende activiteiten zijn uitgevoerd en over het algemeen zijn de beoogde resultaten behaald. In verband met privéomstandigheden heeft het nieuwe subsidiebeleid vertraging opgelopen. Hierdoor zijn alle structurele subsidies die afliepen per 1-1-2025 met 1 jaar verlengd. Inmiddels loopt het project goed.

3.3 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

In het programma Mens en Zorg is het bepalen van passende indicatoren, het bepalen van de nulsituatie en het realiseren van een vaste rapportage en evaluatiecyclus op verschillende niveau's meegenomen.

De set van (structurele en tijdelijke) indicatoren zal zich daarom in de komende jaren verder ontwikkelen en uit kristalliseren. Bij de aanvang van het programma, in september 2023, wordt de onderstaande set gehanteerd:

Strategisch doel	Indicatoren	Begroting 2024	Doelstelling	Jaarrekening 2024
Inwoners zijn en blijven vitaal	% inwoners met overgewicht/obesitas (2022)	inwoners 18-64: 60 % inwoners 65+: 61%	Daling	60%
	% inwoners dat kampt met eenzaamheid of depressie (2022)	Eenzame inwoners 18-64: 48 % 65+: 52%	Daling	48% 52%
	Aantal sociaal maatschappelijke initiatieven vanuit inwoners			25
	% inwoners dat deelneemt aan georganiseerde activiteiten (% volwassenen dat wekelijks sport) (% kinderen lid van sportvereniging)			Niet bekend (53%) (68%)
Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer	% inwoners met problematische schulden (2020 en 2022)	Huishoudens met problematische schulden (2020): 6,4% Inwoners dat een betalingsachterstand had in het afgelopen jaar (2022) 18-64: 10 % 65+: 3%	Daling	7,3% (2023) Niet bekend Niet bekend

	% inwoners met terugkerende schuldenproblematiek			Niet bekend
	Aantal vragen over geld en administratie Vragen bij de gemeente Vragen bij welzijn			127 (2023) 280 (2023)
	Gemiddelde hoogte van schulden bij melding			€35.000
Meer sociale cohesie in de lokale samenleving	% sportverenigingen dat inclusief sporten ondersteunt			Niet bekend
	% inwoners dat veel sociale samenhang ervaart			10%
	% inwoners dat vrijwilligerswerk doet in georganiseerd verband (2022)	Niet uitgesplitst naar georganiseerd/ongeorganiseerd: 18-64: 17% 65+ : 27%		17% 27%
	% inwoners dat vrijwilligerswerk doet in ongeorganiseerd verband	zie hierboven		
	Tevredenheid van jongeren over leven in de gemeente (Aandeel kinderen dat blijde gevoelens heeft)			Niet bekend (89%)
Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak	% kinderen dat jeugdzorg heeft (2022)	13,8%	Daling	15,6% (1e half jaar 2024)
	%/aantal jongeren dat regelmatig middelen gebruikt (2021)	Recent alcohol gedronken: 39% Recent binge gedronken: 30% Heeft ooit wiet/hasj gebruikt: 7% % jongeren dat minstens 1x per week vapt	Daling	35% 24% 8% 14%
	%/aantal veilig thuis meldingen (2022)	219 meldingen	Daling	260
Houdbare basisondersteuning	Het gebruik van geïndiceerde voorzieningen	Gerealiseerde uitgaven Wmo maatwerkvoorzieningen per inwoner: € 275 (2023) Prognose 2024 niet vrij toegankelijke zorg jeugd € 7.824.451	Daling	275
	Gebruik jeugdhulp in verhouding tot andere gemeenten	15,6% jongeren met jeugdhulp in Geertruidenberg t.o.v. 11,5% landelijk (1e helft 2024)	Daling	15,6%
	Gebruik geïndiceerde WMO hulp	Percentage inwoners met tenminste één Wmo-maatwerkvoorziening: 10% (2023)	Daling	11% (113/1000)
	Gebruik van meerdere (m.n. WMO) voorzieningen	Aantal huishoudens met 2 of meer maatwerkvoorzieningen (Wmo, Participatie en Jeugdwet): 149 per 1000 huishoudens (2023)	Daling	13% (130/1000)
	Waardering dienstverlening gemeente door inwoners	86% van de Wmo-cliënten is tevreden over het contact met de gemeente (2023)	Gelijk houden of stijging	86,5%

Wettelijke beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Waarde (Jaarrekening 2023)	Begroet 2024	Eenheid	Bron	Jaarrekening 2024
-----	----------	----------------	----------------------------------	-----------------	---------	------	----------------------

17.	4. Onderwijs	Absoluut verzuim	7,2	2,7	Aantal per 1.000 leerlingen	RBL	4 (2023)
18.	4. Onderwijs	Relatief verzuim	20	13	Aantal per 1.000 leerlingen	RBL	19 (2023)
19.	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	1,7	1,70	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	2,2 (2022)
20.	5. Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	52,3	52,3	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	51,4 (2022)
21.	6. Sociaal domein	Banen	654	654,0	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 65 jaar	LISA	784,5 (2023)
22.	6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	1	1	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1 (2022)
23.	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	4	5	% kinderen tot 18 jaar	CBS	4 (2023)
24.	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	74,6	72,3	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	75,2 (2023)
26.	6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	1	1	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	1 (2023)
27.	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	220	232	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	199 (2024)
28.	6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	35	73	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	137,4 (2022)
29.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	13,8	14,0	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	15,6 (2024)
30.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	0,7	2	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,7 (2023)
31.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	0,4	0,0	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,3 (2023)
32.	6. Sociaal domein	Clënten met een maatwerkarrangement WMO	1.010	990	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	950 (2024)

3.4 Risico's

De gemeente bevindt zich in een roerige context. Veel effecten daarvan slaan neer in het sociaal domein. Vanwege de grote omvang van het totale budget in het sociaal domein werken die effecten hard door in de totale financiële begroting. We hebben de afgelopen jaren gezien dat het op voorhand nauwelijks mogelijk is om risico's adequaat in te schatten.

Gezien de sterke ontwikkeling van de loonkosten binnen de verschillende sectoren die door of via de gemeente worden gefinancierd ligt hier een aanzienlijk risico op grote kostenstijgingen en druk vanuit aanbieder. In het kader van de zorgplicht van de gemeente bieden gemaakte meerjarige contractuele afspraken onvoldoende garantie voor kostenbeheersing. Het is dus noodzakelijk om hier pro-actief in te handelen en ontwikkelingen in die sectoren en bij belangrijke aanbieders goed te volgen en hierop intern te anticiperen.

De toenemende vergrijzing en personeelstekorten in de zorg, kunnen een toename van het aantal hulp- en ondersteuningsvragen tot gevolg hebben.

3.5 Investeringsen

In de onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de investeringen zoals opgenomen in het investeringsplan 2024 of in het boekjaar 2024 separaat door de gemeenteraad zijn besloten. In het jaarrekeninggedeelte is de detailinformatie van alle lopende investeringen opgenomen.

Kredietomschrijving	Toelichting
Opgave 3 Mens en Zorg	
Investerings Accommodaties (overige faciliteiten)	In 2024 is sporthal Parkzicht opgeleverd. Daarnaast zijn de huurovereenkomsten tussen de buitensportverenigingen en de gemeente opgesteld, n.a.v. de aanpassingen die voortkwamen uit de herijking van het buitensportaccommodatiebeleid.
Investerings Sportvelden	In 2024 is het hoofdveld van VV Raamsdonk gerenoveerd en is tevens het hele sportcomplex voorzien van LED-verlichting. Ook bij HMC zijn de buitenvelden in 2024 voorzien van LED-verlichting.

3.6 Lasten en Baten per programma

Lasten en Baten

In onderstaande tabel zijn, overeenkomstig de BBV voorschriften en gespecificeerd per taakveld, de lasten en baten van het programma opgenomen. Als gevolg van de weergave in een veelvoud van € 1.000 kunnen er in de tabel afrondingsverschillen zitten.

Programma 3 Mens en Zorg (bedragen x € 1.000)

LASTEN						
TV	Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 Primitief	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verskil V/N
0.8	Overige baten en lasten * (Noodfonds alleen in 2023)	35	0	0	0	0 -
4.1	Openbaar basisonderwijs	186	11	41	71	30 N
4.2	Onderwijshuisvesting	1.229	1.225	1.245	1.221	-24 V
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.239	1.405	1.554	1.489	-65 V
5.1	Sportbeleid en activering	623	498	429	429	0 -
5.2	Sportaccommodaties	1.809	1.738	1.923	1.875	-48 V
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.673	2.828	5.995	5.529	-466 V
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.710	1.847	2.149	2.022	-127 V
6.3	Inkomensregelingen	8.735	6.700	7.551	8.044	493 N
6.4	WSW en beschut werk	2.293	2.350	2.598	2.598	0 -
6.5	Arbeidsparticipatie	837	755	1.061	1.012	-49 V
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.436	1.703	1.669	1.520	-149 V
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0 -
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0 -
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	2.743	2.998	3.341	3.397	56 N
6.71b	Begeleiding (WMO)	2.246	2.299	2.363	2.156	-207 V
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	1.482	1.592	1.437	1.390	-47 V
6.72b	Jeugdhulp behandeling	777	842	1.157	1.309	152 N
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	547	463	648	762	114 N
6.73a	Pleegzorg	137	125	90	79	-11 V
6.73b	Gezinsgericht	698	711	686	582	-104 V
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	1.070	972	1.104	1.097	-7 V
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1.428	1.480	1.301	1.288	-13 V
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	664	535	805	1.116	311 N
6.74c	Gesloten plaatsing	145	164	251	122	-129 V
6.81	'Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0 -
6.81a	Beschermde wonen (WMO)	0	0	0	0	0 -
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	18	19	19	19	0 -
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0 -
6.82a	Jeugdbescherming	214	225	272	336	64 N
6.82b	Jeugdreclassering	55	65	54	73	19 N
7.1	Volksgezondheid	1.079	1.163	1.688	1.555	-133 V
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	86	132	122	63	-59 V
Programma 3 Mens en Zorg		37.194	34.845	41.553	41.154	-399 V

BATEN						
TV	Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 Primitief	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Verskil V/N
0.8	Overige baten en lasten * (Noodfonds alleen in 2023)	0	0	0	0	0 -
4.1	Openbaar basisonderwijs	173	0	42	107	-65 V
4.2	Onderwijshuisvesting	68	54	61	79	-18 V
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	366	419	524	454	70 N
5.1	Sportbeleid en activering	276	60	241	252	-11 V
5.2	Sportaccommodaties	524	368	391	421	-30 V
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.370	561	6.641	6.474	167 N
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	5	2	3 N
6.3	Inkomensregelingen	5.986	5.167	6.372	6.433	-61 V
6.4	WSW en beschut werk	0	0	0	0	0 -
6.5	Arbeidsparticipatie	1	0	0	0	0 -
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	8	6	6	8	-2 V
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0 -
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0 -
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	80	98	98	92	6 N
6.71b	Begeleiding (WMO)	0	0	0	0	0 -

Programma 3 Mens en Zorg				(bedragen x € 1.000)		
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	0	0 -
6.72b	Jeugdhulp behandeling	0	0	0	0	0 -
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	0	0 -
6.73a	Pleegzorg	0	0	0	0	0 -
6.73b	Gezinsgericht	0	0	0	0	0 -
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	0 -
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0	0 -
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	0	0 -
6.74c	Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0 -
6.81	'Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0 -
6.81a	Beschermde wonen (WMO)	0	0	0	0	0 -
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0	0 -
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0 -
6.82a	Jeugdbescherming	0	0	0	0	0 -
6.82b	Jeugdreclassering	0	0	0	8	-8 V
7.1	Volksgezondheid	67	12	266	316	-50 V
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	27	50	50	57	-7 V
Programma 3 Mens en Zorg		12.946	6.795	14.697	14.703	-6 V

Totaal van bestemming						
TV	Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 Primitief	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Vershil V/N
0.10	Mutaties reserves Lasten	315	385	2.141	2.141	0 -
0.10	Mutaties reserves Baten	160	1	1.756	1.756	0 -
Programma 3 Mens en Zorg- Bestemming		155	384	385	385	0 -

Totaal resultaat						
	Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 Primitief	Begroting 2024 Na wijziging	Jaarrekening 2024	Vershil V/N
	Totaal Lasten	37.194	34.845	41.553	41.154	-399 V
	Totaal Baten	12.946	6.795	14.697	14.703	-6 V
	Totaal Reserves	155	384	385	385	0 -
Saldo Programma 3 Mens en Zorg		24.403	28.434	27.241	26.836	-405 V

